

# "ROMEINSE BRONNEN" VOOR DE NEDERLANDSE KERKGESCHIEDENIS VAN DE NEGENTIENDE EEUW (II)

J. P. de Valk

## 2. HET ARCHIEF VAN DE CONGREGATIE "DE PROPAGANDA FIDE"

**Archivio della Congregazione "De Propaganda Fide" (APF)**

Adres: Piazza di Spagna, 18 - 00187 ROMA.

Toelating: met een introductieschrijven, bij voorkeur van het Nederlands Instituut te Rome (via Omero, 10 - 12).

Gesloten: rond Kerstmis en Pasen, en in de maanden augustus en september.

Toegankelijkheid der stukken: tot 1878.

Uit het archief van deze congregatie, wier gezag zich zeer diepgaand uitstreckte over de missiegebieden, kwam tot dusverre het meeste archiefmateriaal met betrekking tot Nederland. Ook voor de hier behandelde periode is het archief zeer rijk, en zal consultatie hiervan bij vrijwel elk onderzoek in Rome nodig zijn. Haar bemoeienis met Nederland hield pas in 1908 op, terwijl de missiegebieden in de Nederlandse koloniën ook daarna nog door haar bestuurd werden.

De congregatie was samengesteld uit een prefect, een secretaris en een aantal kardinalen, die samen in **Congregatione generale** vergaderden. Tot 1864 werden bepaalde zaken ook wel aan kleinere groepen kardinalen-congregatieleden (de **Congregazioni particolari**) ter behandeling toegewezen. Het grootste deel van de zaken werd echter afgehandeld in de wekelijkse **Congressi**, stafvergaderingen waaraan werd deelgenomen door de prefect, de secretaris en de minnuten (ambtenaren) van de congregatie.

Sommige zaken, zoals dispensatie-aanvragen, werden ten dele via andere congregaties geregeld, ten dele ook rechtstreeks via pauselijke audiënties (vgl. de serie *Udienze*). In het algemeen werd het gros van de zaken uit de missiegebieden rechtstreeks door de Propaganda afgedaan, en in elk geval via haar afgedaan. De Propaganda vormde voor de missiegebieden dus een duidelijke "sleutel" (soms de enige) tot het Curie-apparaat. In het Nederlandse geval gaat het daarbij in het algemeen minder om politieke, meer om religieuze zaken, voorzover dat althans te scheiden valt.

Het archief is uitstekend geordend; in de consultatiezaal vindt men een groot aantal indices. Er bestaat een gedrukte globale inventa-